

اجتماعی و یک گروه تروریستی به زمان تأسیس این گروه در سال ۱۹۸۷ به‌عنوان شاخه نظامی اخوان المسلمین بازمی‌گردد. اخوان المسلمین یک جنبش اسلام‌گرا است که پیش از این در پروژه‌های خبیله در اراضی اشغالی ۱۹۶۷ فعال بود. منشور اولیه حماس پر از جملات ضدیهودی بود، از جمله اینکه انقلاب‌های فرانسه و روسیه را گردن یهودیان انداخته‌بود، هرگونه مذاکره را رد کرده‌بود و خواستار محو اسرائیل شده‌بود. از سال ۱۹۹۲ این گروه بمب‌گذاران اسرائیلی را علیه اسرائیل به کار می‌گرفت. زمانی که در همان سال سازمان آزادی‌بخش فلسطین (سپاف) تحت رهبری یاسر عرفات، توافق‌های اسلورا را امضا کرد و ضمن شناسایی اسرائیل، نبرد مسلحانه را کنار گذاشت، حماس تلاش کرد با کارزار بمب‌گذاری خود این توافق‌ها را از بین ببرد.

زمانی که سال ۲۰۰۵ اسرائیل نیروهای خود را از غزه عقب کشید و شهرک‌های اسرائیلی را از این باریکه جمع کرد، حماس این موضوع را نشانه‌ای از پیروزی در نبرد مسلحانه خود توصیف کرد. به نظر می‌رسد همین موضوع باعث شد تا سال بعد بسیاری از رای‌دهندگان فلسطینی در انتخابات پارلمانی فلسطین به نامزدهای حماس رای دهند و اکثریت پارلمان را در اختیار این گروه قرار دهند. این موفقیت باعث شد دست‌کم برای مدتی حماس میانه‌روتر شود. این گروه دولت جدید تشکیلات خودگردان فلسطینی را تشکیل داد. تا پیش از این حماس تشکیلات خودگردان را که براساس توافق‌های اسلو ایجاد شده‌بود، به رسمیت نمی‌شناخت. حماس اسماعیل هنیه را به‌عنوان نخست‌وزیر فلسطین معرفی کرد.

در واکنش به این وضعیت اسرائیل مالیات جمع‌آوری شده برای تشکیلات خودگردان و گروه فتح را که توسط محمود عباس، رئیس تشکیلات خودگردان فلسطینی رهبری می‌شد، مسدود کرد. فتح وارد مواجهه با حماس برای کنترل نیروهای امنیتی فلسطینی شد. سال ۲۰۰۷ حماس در غزه یک دولت مجزا ایجاد کرد. اسرائیل حلقه محاصره غزه را تنگ‌تر کرد، برای واردات این باریکه محدودیت‌های بیشتری وضع کرد و فقط به عده ناچیزی اجازه عبور و مرور از مرزهای غزه را می‌داد. نتیجه این اقدام فقر و رنج برای نزدیک به ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار شهروندی بود که در غزه زندگی می‌کردند. در تمام این سال‌ها نبردها میان اسرائیل و حماس به شکل متناوب در می‌گرفت.

تقسیم فلسطینیان به دو اردوگاه مجزا برای بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل که برای مدت مدیدی در مقابل تشکیل کشوری فلسطینی مانع‌تراشی می‌کرد، بسیار فرصت مناسبی بود. با قرار گرفتن حماس در قدرت درون غزه و تضعیف شدن تشکیلات خودگردان تحت رهبری فتح در کرانه باختری، او به‌سادگی می‌توانست ادعا کند که «هیچ شریکی برای صلح وجود ندارد». طرف‌های دیگر منطقه‌ای هم از همین الگو پیروی کردند، به‌ویژه مصر تحت رهبری عبدالفتاح سیسی که به شدت با اخوان المسلمین درون کشور برخورد کرده‌بود، از این وضعیت رضایت داشتند.

بعد از اینکه حماس به شکل غیرمنتظره‌ای خود را در مقام حکمرانی در غزه یافت و از سوی برخی دولت‌های منطقه‌ای رانده شد، برخی عناصر میانه‌رو درون گروه، فشار برای تغییر در سیاست‌های حماس را تشدید کردند. خالد مشعل که در گذشته به‌عنوان رئیس دفتر سیاسی گروه حماس در خارج از کشور فعالیت می‌کرد، تلاش می‌کرد تا گروه را با دولت‌های عربی سنی در منطقه هم‌سو کند و به اتحاد با ایران و سوریه پایان دهد. سال ۲۰۱۲ بعد از آنکه بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه دست به کشتار شورشیان سنی زد و اخوان المسلمین را سرکوب کرد، خالد مشعل تصمیم گرفت دفتر مرکزی حماس را از دمشق، پایتخت سوریه، خارج کند. سال ۲۰۱۷ مشعل تلاش کرد تا منشور حماس را اصلاح کند و بخش زیادی از ادبیات ضدیهودی در این سند را حذف کند. مهم‌ترین تغییر این بود که منشور جدید تشکیل کشور فلسطینی در سرزمین‌های اشغالی ۱۹۶۷ که شامل غزه، قدس شرقی و کرانه باختری می‌شد را می‌پذیرفت، هرچند باز هم حاضر نمی‌شد اسرائیل را به رسمیت بشناسد.

اما خالد مشعل با ظهور اردوگاهی جدید از اعضای تندروتر و هوادار ایران که عمدتاً از فرماندهی نظامی حماس سربرآورده بودند، کنار زده‌شد. نزار ریان، نویسنده‌ای که روابط

نزدیکی با حماس دارد و در قطر زندگی می‌کند می‌گوید، کادر رهبری جدید دورنمایی از یک کشور فلسطینی در ذهن داشتند که «از نهر تا بحر» کشیده شده‌باشد. از بانفوذترین افراد این جناح، یحیی سنوار، رهبر سیاسی و نظامی حماس در نوار غزه، صلاح عاروری، نماینده حماس در لبنان و قبل از آن، فرمانده گردان‌های قسام، شاخه نظامی حماس هستند. افراد نزدیک به حماس می‌گویند هرچند یحیی سنوار ابتدا منشور جدید را پذیرفت، اما بعد از آنکه حماس نتوانست به لحاظ نظامی هم از بین برود، احتمالاً می‌تواند بخش بزرگی از نفوذ خود را در غزه حفظ کند و احتمالاً غیرممکن است که بدون جلب رضایت حماس بتواند بر این باریکه حکمرانی کرد. در عین حال نشانه‌هایی وجود دارد که انتقام و خشایبانه اسرائیل در حال از بین بردن حمایت از حماس در میان اهالی عادی غزه است که از یحیی سنوار به دلیل این همه آسیب و خسارتی که باعث شده‌است بر سر آنها و خانه‌هایشان آوار شود، خشمگین هستند. جناح شبه‌نظامی که با سنوار همراه است هم ممکن است تضعیف شود. در برابر اما به نظر می‌رسد که حماس از طریق توفیق در آزادی‌آسرای فلسطینی از زندان‌های اسرائیل به‌عنوان بخشی از توافق تبادل اسرا، در کرانه باختری حمایت بیشتری جذب کرده‌است.

یک دیپلمات عرب می‌گوید با توجه به اینکه یحیی سنوار و بسیاری از رهبران نظامی حماس در نوار غزه در تونل‌ها پنهان شده‌اند تا از پهلای‌های اسرائیل در امان باشند، رهبران تبعیدی حماس از جمله خالد مشعل و اسماعیل هنیه، بلندپایه‌ترین مقام این گروه که هر دو از اصلاحات منشور گروه در سال ۲۰۱۷ حمایت می‌کنند، اهمیت بیشتری پیدا کرده‌اند. حسام بدران، سیاستمدار ارشد حماس در قطر با پذیرش این موضوع که «کشور اسرائیل وجود دارد» می‌گوید، «کشور مفقوده، فلسطین است.» قسی حامد، کارشناس فلسطینی حماس می‌گوید: «این گروه عملاً دنبال به رسمیت شناختن بالفعل (de facto) و نه به رسمیت شناختن رسمی (de jure) اسرائیل است.»

مطالبه گسترده‌ای میان فلسطینیان وجود دارد که یک حکومت متحد بین غزه و کرانه باختری ایجاد شود. برخی افراد حماس گفتگوهایی را با رهبران فلسطینی، از جمله رقیب جدی محمود عباس در جنبش فتح یعنی محمود دهلان که سال ۲۰۰۷ توسط حماس از غزه اخراج شد، آغاز کرده‌اند. محمود عباس ۸۸ ساله به شدت مخالف آشتی با حماس است، اما پای دوران رهبری او لب‌گور است. اگر چیزی از حماس باقی مانده باشد، همان «مقاومت» است که می‌تواند مشروعیت بیشتری در میان فلسطینیان برای آن نسبت به گروه‌های دیگر مانند فتح ایجاد کند. اما برای اینکه این مشروعیت معنایی داشته‌باشد، باید دست از مانع‌تراشی برای صلح بکشد. اما هنوز حتی برای خود حماس هم روشن نیست که آیا آمادگی برداشتن چنین گامی را دارد یا نه و اینکه آیا اگر چنین گامی بردارد، اسرائیل آمادگی پذیرش آن را دارد یا نه.

ترجمه: اگونومبست
ترجمه: شهاب شهسواری

در عین حال تلاش می‌کرد با استفاده از حاکمیت حماس در غزه به شکاف در میان فلسطینیان دامن بزند و برای رد کردن تلاش‌ها برای مذاکرات صلح بهانه‌ای دست‌وپا کند.

هرچند همه اینها، حماس توانست برتلفات‌ترین حمله به خاک اسرائیل را در دوران صدارت اورقم بزند. مقام‌های دفاع دولت او به دلیل شکست فضاحت‌بار اطلاعاتی عذرخواهی کردند اما نتانیاهو شخصاً هیچ اظهار پشیمانی نکرد. مادامی که جنگ ادامه داشته‌باشد، احتمالاً نخست‌وزیر اسرائیل به‌رغم کاهش شدید محبوبیتش مقام خود را حفظ خواهد کرد. اما وقتی جنگ تمام شود، قطعاً انتخاباتی برگزار خواهد شد و اعتراض‌ها علیه رهبری او از سرگرفته می‌شود.

ترجمه: فایشنال تایمز
ترجمه: شهاب شهسواری

دیپلمات‌ها

اتهام‌زنی فرانسه به ایران

کاترین کولونا دیروز گفت: «پاریس به همراه متحدانش تدابیری را جهت پایان دادن به حملات یمنی‌ها در دریای سرخ اتخاذ خواهند کرد.» به گزارش ایرنا، خیرگزاری رویترز از پاریس گزارش داد، وزیر خارجه فرانسه در جریان دیدار با دیوید کامرون، رئیس‌دستگاه دیپلماتی انگلیس، مدعی شد: «می‌دانیم که حوثی‌ها معمولاً از جانب ایران حمایت می‌شوند.» وی افزود: «در هماهنگی با متحدانمان تدابیری اتخاذ خواهد شد و لازم است که توانمندی عملیاتی خود را در این ناحیه (دریای سرخ) تقویت کنیم تا به این حملات پایان دهیم.» این اظهارات وزیر خارجه فرانسه در حالی مطرح شده است که وزیر دفاع آمریکا باامداد دیروز اعلام کرده بود که یک ائتلاف چندملیتی برای مقابله با عملیات ارتش یمن در دریای سرخ تشکیل شده است. به گفته لوید استین، علاوه بر آمریکا، انگلیس، فرانسه، ایتالیا، اسپانیا، نروژ، هلند، کانادا، بحرین و سیشل اعضای این ائتلاف هستند و اقدام به گشت‌زنی مشترک در جنوب دریای سرخ و خلیج عدن می‌کنند.

آمریکا مسئول وضع فعلی برجام

سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران به سازمان ملل متحد، امیرسعید ابروانی، در نشست شورای امنیت سازمان ملل تحت عنوان «عدم اشاعه: اجرای قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت (۲۰۱۵)» طی سخنانی گفت: «از زمان نشست قبلی شورای امنیت جمهوری اسلامی ایران به‌طور مداوم برای احیای برجام تلاش کرده است. با این وجود، به‌رغم حسن‌نیت و تلاش ما، طرف‌های دیگر تاکنون هیچ‌گام ملموسی برداشته‌اند.» ابروانی با ذکر این نکته که طرفی که از برجام خارج شد، آمریکا است، نه ایران، خاطر‌نشان کرد: «برخلاف عواقب غیرقابل برگشت اقدامات غیرقانونی ایالات متحده، همه اقدامات ماه‌محض برداشته‌شدن همه تحریم‌های شیوه‌ای قابل راستی‌آزمایی قابل برگشت هستند. بنابراین، مسئولیت وضعیت فعلی برجام به‌طور مستقیم و کامل بر عهده ایالات متحده و سپس اتحادیه اروپا (E۳) به دلیل موارد متعدد «عدم اجرای قابل توجه» تعهدات‌شان تحت برجام و همچنین نقض مستمر سیستماتیک تعهدات حقوقی صریح براساس قطعنامه ۲۲۳۱ است. علاوه بر این، نین‌بست در مذاکرات وین صرفاً ناشی از فقدان اراده سیاسی از سوی ایالات متحده و E۳ است که ناشی از ملاحظات سیاسی داخلی آنهاست.»

دیدار با وزیر خارجه ژاپن

علی باقری، معاون سیاسی وزارت امور خارجه که به‌منظور برگزاری کمیته مشورتی معاونین وزرای خارجه جمهوری اسلامی ایران و ژاپن به توکیو سفر کرده، روز گذشته با «کامیکاوا» وزیر امور خارجه این کشور ملاقات کرد. در این دیدار آخرین وضعیت روابط دوجانبه، موضوعات منطقه‌ای و بین‌المللی مورد گفت‌وگو و تبادل نظر قرار گرفت. کامیکاوا ضمن استقبال از سفر وی، بر اهمیت برگزاری نشست معاونین وزرای خارجه به منظور ارتقاء مناسبات دوستانه دو کشور تأکید کرد. باقری در این دیدار خواستار پایان دادن فوری به جنایات جنگی و نسل‌کشی رژیم صهیونیستی در غزه شد. وزیر خارجه ژاپن نیز بر ضرورت ارسال فوری کمک‌های بشردوستانه به غزه تأکید کرد و خواستار همکاری‌های دوجانبه بین‌المللی برای توقف بحران و جلوگیری از گسترش آن شد.